

3. 2. 2016

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Racionální změna v pojetí GMO?

Nejprve mi dovoluete skromný úvod k tématu geneticky modifikovaných plodin obecně, protože se jedná o problematiku, o které se obecně ví poměrně málo (i přes to, že je veřejností diskutovaná často). Geneticky modifikované (GMO) potraviny jsou takové, u kterých došlo ke změně genetického dědičného materiálu (DNA) skrze genové inženýrství. Pro zjednodušení si lze představit genové technologie jako novodobé šlechtitelství, které tvoří a vnáší uměle vytvořené geny do plodin, které pak díky nim mají specifické vylepšené vlastnosti[1] - například odolnost vůči chladu, suchu, škůdcům a nemocem. Mezi další přínosy je pak odolávání selektivním herbicidům, vyšší obsah nutričních látek nebo také vyšší výnosnost dané plodiny na hektar půdy[2].

Samozřejmě existuje i opoziční názor, zde proklamující zdravotní rizika, například možnost zrodu nových chorob nebo neočekávaných reakcí člověka.

I proto bylo pěstování vlastních GMO plodin v ČR vždy spíše okrajovou záležitostí, dle statistik ministerstva zemědělství ČR se zde pěstuje pouze GMO kukuřice[3] a její plocha se každým rokem zmenšuje. V roce 2015 došlo k dalšímu snížení o 757[4] hektarů na současných celkových 997 hektarů[5]. Na této ploše působí v produkci GMO kukuřice 11 pěstitelů a GMO kukuřice tvoří pouze 0,30% celkové plochy kukuřice v ČR. Když k tomu připočteme to, že v ostatních státech EU se GMO plodiny prakticky nepěstují, snad s výjimkou Španělska a Portugalska, tak vyvstává otázka proč ten rozruch?

Je to zejména kvůli dovozům z USA a dalších zemí, kde GMO plodiny tvoří poměrně velké procento celkové produkce a tento podíl každý rok stoupá.

Vrátíme se zpět do právního pojetí problému. Nakládání s GMO plodinami v České republice upravuje zákon č. [78/2004](#) Sb.[6], o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty (dále jen „**zákon o GMO**“). Ten byl od roku 2004 výrazněji novelizován jen v roce 2005[7] a všechny další změny byly spíše kosmetického charakteru. Jeden z důvodů sníženého tempa novelizace právní úpravy byl fakt, že problematiku kromě předmětného zákona řeší i směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/412 ze dne 11. března 2015, kterou se mění směrnice 2001/18/ES a další předpisy.

Novela[8] zákona o GMO, která je předmětem tohoto textu, počítá s možností členských států omezit či zakázat pěstování geneticky modifikovaných plodin na svém území a také snížit administrativní zátěž osob oprávněných k uzavřenému nakládání s GMO. Mechanismus funguje na bázi doporučení Evropské unie a individuálních rozhodnutí jednotlivých členských států o tom, které konkrétní GMO plodiny na svém území chtějí a nechťejí pěstovat[9], což doposud nešlo, respektive to nově umožňuje výše zmíněná nová směrnice z března 2015 a bylo nutné ji vnitrostátním předpisem transponovat.

Další změnou je pak rušení oznamování nových GMO produktů, pokud jsou hodnoceny jako bezpečné, takových oznámení se v současné době přijímá cca 60 ročně. Nově se tedy bude oznamovat pouze první práce s GMO a tím se sníží finanční a administrativní zátěž. Momentální české požadavky jsou například u laboratorního použití GMO dokonce vyšší než požaduje směrnice EU[10] a tato transpozice je má racionalizovat.

Pokud bude vše schváleno dle plánu, bude novela platit od července 2016. Pro běžného konzumenta potravin by se teoreticky nic měnit nemělo, ty nejzásadnější změny se řešily již dávno, například povinné označování GMO produktů na obalech. Novela spíše přispěje k lepšímu souladu s evropskou úpravou a konečně poskytne vnitrostátní nástroje pro individuální schválení jednotlivých produktů.

Zajímavé bude spíše sledovat užití GMO potravin v globálním měřítku, zda převládne současný poměrně opatrný postoj zastávaný Evropskou unií, nebo spíše ten liberálně-progresivní zastávaný například USA. V této otázce se skloubí strach z neznámého, poháněný potenciálně nedozírnými škodlivými následky s nadějí v pozitivní účinky modifikací, které jsou nesporné.

Jan Metelka,
student Právnické fakulty UK

[1] Dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[2] Dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[3] Což je v souladu s politikou EU, momentálně je povolena pouze tzv. Bt-kukuřice (MON810), která propůjčuje kukuřici odolnost proti zavíječi kukuřičnému, který hrozí „standardním“ odrudám kukuřice. Ostatní GMO plodiny ani varianty GMO kukuřice nejsou v zemích EU povoleny.

[4] Dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[5] Ve srovnání s více než 8 000 hektary v roce 2008

[6] 78/2004 Sb.

[7] Dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[8] Dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[9] Což by bylo v jednotlivých případech zajištěno vydáním nařízení vlády

[10] Dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | [www.epravo.cz](#)

Další články:

- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc květen 2026](#)
- [Sport versus EU - aktuální sportovní kauzy rozhodované Soudním dvorem EU](#)
- [Postavení finančního arbitra v kontextu nařízení Brusel I bis - Funkční pojetí „soudu“, osvědčení podle čl. 53 a možnost výkonu nálezu v jiných členských státech EU](#)
- [ESG Simple jako praktická opora pro ESG reporting malých a středních podniků](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc duben 2026](#)
- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)

- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc březen 2026](#)
- [Novelizace nařízení EU o odlesňování \(EUDR\)](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)